

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א ♦ לע"נ הר"ד מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

בס"ד, י"ג סיון תשע"ז

מסכת בכורות ס' - ערכין ו' ♦ סופרים א', ג' - א', ח'

גליון מס' 1047

השבוע בגליון

- ♦ איש כי יפליא נדר בערך - מסכת ערכין
- ♦ הפלא הגדול
- ♦ 'ערכין' מהם?
- ♦ 'ערכין', תעריף מחירים בלבד?

♦ כשהכבשה המתה המליטה טלה חי

- ♦ חיים לאחר מוות מוחי
- ♦ גוף המת מתפקד מכח המכוונות
- ♦ החליל שבבית המקדש, 'הכה' או 'ניגן'?
- ♦ החליל 'הכה' או 'ניגן'?

איש כי יפליא נדר בערך - מסכת ערכין

רבבות לומדי הדף היומי באים השבוע בשערי מסכת ערכין. מסכת זו מכילה תשעה פרקים בשלושים ושלושה דפיה העוסקים בענייני ערכין, הקדשות, חרמות ומכירת נכסים בזמן שהיובל נוהג. הפרקים הראשונים של מסכת ערכין עוסקים בדינו של אדם שאמר "ערך פלוני עלי", היינו: שישלם את ערכו להקדש, או "דמי חפץ פלוני עלי". לא לחינם נקטנו בלשון "ערך פלוני", ו"דמי חפץ", שכן, דמי הערכין קצובים בתורה, בשלהי פרשת בחוקותי (ויקרא כז): "איש כי יפלא נדר בערך נפשות לה". והיה ערך הזכר מבן עשרים שנה ועד בן ששים שנה... חמשים שקל... ואם נקבה ... שלשים שקל. ואם מבן חמש שנים ועד בן עשרים שנה... הזכר עשרים שקלים ולנקבה עשרת שקלים... מבן חדש ועד בן חמש שנים... הזכר חמשה שקלים ולנקבה... שלשת שקלים... אם מבן ששים שנה... זכר... חמשה עשר שקל ולנקבה עשרה שקלים...". ואילו האומר "דמי פלוני עלי, ישלם כערכו בשוק, אם היה נמכר לעבד, וכבר נחלקו ראשונים, אם משלם דמי עבד עברי או דמי עבד כנעני (עיי' "קצות החושן" סי' ת"כ ובמה שציון שם ב"מילואי חושן"). בכל הדינים הללו, בפרטיהם ובהלכותיהם, גדושים חמשת הפרקים של מסכתנו, העוסקים אגב אורחא בדינים שונים, כגון, שיר שנוגן בבית המקדש, ועוד. דרכי התשלום של ההקדשות, גולשים מפרקים אלו לפרק השישי, ואילו הפרק השביעי עוסק בזמן הראוי להקדשת נכסים, ואת הנידונים הללו קוטע הפרק השמיני שבו נלמד כיצד פודים ממון שהוקדש, ועל דינם של חרמי הכהנים וחרמי בדק הבית, ומיד אחר כך, בפרק תשיעי, הסוגיות חוזרות לעסוק בדיני ממכר השדות והבתים בזמן שהיובל נוהג ובדרכי גאולתם.

עם פתיחת הלימוד במסכת ערכין ראוי לציין את פירושם של בעלי המוסר על הפסוק "איש כי יפליא נדר בערך נפשות לה".

הפלא הגדול: הפלא של עולמנו הוא, החיבור הבלתי אפשרי בין הנשמה הרוחנית לבין הגוף הגשמי, כפי שכתב הרמ"א ("שולחן ערוך" או"ח סי' ו' סעי' ו'), שזוהי כוונת הברכה החותמת את ברכת אשר יצר, רופא כל בשר ומפליא לעשות: "שמפליא לעשות במה ששומר רוח האדם בקרבו, וקושר דבר רוחני בדבר גשמי, והכל הוא על ידי שהוא רופא כל בשר, כי אז האדם בקו הבריאות ונשמתו משתמרת בקרבו". ראש וראשון לפלא זה, הוא הדיבור, שהוא פעולה גשמית המבטאת את הדעת הרוחנית. פלא על פלא הוא, כי באמצעות הדיבור ניתן לפעול דברים רוחניים, וזהו שאמרה תורה "איש כי יפליא נדר" - כוחו של הדיבור ליצור קדשים והקדשות הוא פלא! ("פחד יצחק").

דבר העורך

אחראי ניקיון

לפנינו מכתב רווי תמימות ואמונה בקב"ה. הרי הוא לפניכם ככתבו וכלשונו.

שלום רב.

אני, בעל תשובה מתל-אביב, שולח לכם את הסיפור הבא.

ביום בהיר דפק צעיר ביישן על דלת משרדו של מנכ"ל חברת ענק, פתח בדברי נימוס וסיפר בקול שקט כי הוא מחפש עבודה.

מלא בטופס זה את קורות חייו ואת רמת השכלתו, ואז נראה מה קורה, השיב המנכ"ל.

לאחר מספר דקות הצעיר השיב את הטופס הממולא. בעל החברה עיין בו ולא האמין למראה עיניו. מולו יושב גאון! השכלה גבוהה, כישורים מגוונים ורב צדדים. גם הכתב המסולסל והנאה העיד כי בעליו בחור פיקח ומוכשר.

בקושי רב הסתיר בעל החברה את התפעלותו, ופנה אל הצעיר בקול מאופק: אני מוכן להעמיד לרשותך משרד מרווח, עם צוות עובדים. משרתך היא - קידום החברה!

פניו של הצעיר נפלו. לא לזאת ציפה. לא תודה, אמר. מולו יושב מעוניין ליטול על עצמי אחריות מיוחדת. באתי הנה כדי לבקש עבודה בתור מנקה, או תחזוקן!

בעל החברה לא האמין למשמע אזניו. כמעט עמד לזרוק את הטיפש מכל המדרגות, אך במחשבה שנייה החליט כי מוטב לו לתת לבחור את

◀◀

לעילוי נשמת איש החסד והחזון, בעל צדקה מופלג, תומך תורה בכל מאודו, ממיסדי "מאורות הדף היומי"

הר"ד **מרדכי קלמן זיסר** ז"ל
ב"ר משה יצחק נלב"ע י"ז סיון תשע"ו
תנצב"ה

נר ה' נשמת אדם

זעילוי נשמת

הרב **בן ציון צבי גולדשטיין** ז"ל
בן ר' יצחק אייזיק ז"ל נלב"ע ט"ז בסיון תשנ"ג
ומרת **הניה גולדשטיין** ע"ה
בת ר' נתן ז"ל נלב"ע י"ח סיון תשע"ב
תנצב"ה

הונצחו ע"י בנם ידידנו הר"ר שמשון אברהם יהודה ומשפ' שיחיו

זעילוי נשמת

ר' **שמואל רייכמן** ז"ל
ב"ר אברהם שלמה נלב"ע י"ב סיון תשע"ו
תנצב"ה

הונצחו ע"י בני המשפחה שיחיו

ערכין מהם?

סוגיות ערוכות לפנינו על דיני ערכין.

מהם בעצם ערכין?

התורה מפרטת, כי האומר ערך פלוני עלי או ערכי עלי, ישלם להקדש חמישים שקל בשקל הקודש אם אותו פלוני בן עשרים, ואם הוא בן שישים ישלם חמשה עשר שקלים בשקל הקודש. בתחילת לימוד מסכת ערכין, שומה עלינו לברר, במה שונה המעריך מן הנודר. אדם אשר יאמר "ערך פלוני עלי", חייב להביא חמישים שקלים לגזבר ההקדש. מי אשר יעמוד ויידור חמישים שקלים להקדש, חייב גם כן להביאם אל הגזבר. לכאורה, אין כל הבדל ביניהם, שניהם התחייבו חמישים שקלים להקדש. במה, איפוא, נתייחדו הערכין?

ערכין, תעריף מחירים בלבד? כפי שהדברים נראים במבט שטחי, אין בפרשת ערכין כי אם פירוט מחירים, תעריף סכומים בלבד, שנקבע על ידי התורה, כדי שנדע איזה סכום צריך לשלם אדם המתחייב להקדש את ערכו של פלוני בן עשרים או את ערכה של פלונית בת חודש, ומלבד זאת, אין כל הבדל בין הנודר לבין המעריך. ברם, קיימות הוכחות רבות לכך, שערכין הם מהות אחרת, שונה ונפרדת מנדרים. תחילה נתייחס לשתי הוכחות, ולאחר מכן נגיע להגדרת הערכין. הנה, לדעת רבי מאיר (ה/ב), גוי שאמר ערכי עלי או ערך פלוני עלי, לא אמר ולא כלום, שלא נתחדשה פרשת ערכין לנוכחים, כי אם לישראל. מדוע? הרי גוי שיידור להביא ממון להקדש, חייב לעמוד בדיבורו. הרי לנו, כי ערכין אינם נדרים.

בתחילת המסכת (א/ב) נאמר, כי לשון המשנה "הכל מעריכין" בא לכלול גם "מופלא הסמוך לאיש", שהוא קטן שאינו בן י"ג שנים, אך יודע היטב לשם מי נדר ומה נדר. מאחר שלגבי נדרים כבר ידוע כי "מופלא הסמוך לאיש" רשאי לידור, נשאלת השאלה, הלמאי יש צורך בהדגשה נוספת כי הוא ראוי גם להעריך. אין זאת, אלא ששוב אנו נוכחים, כי ערכין אינם נדרים. האחרונים עסקו בנידון חשוב זה, והם העלו הגדרה חשובה עד למאד.

"חזון איש" זצ"ל (ערכין סי' כ"ט ס"ק ב', ג', ד) כותב, כי המעריך "נתפס במצוות הערכין... ומתחייב במצוות התורה בשלומי הערכין". כדי להבין את הדברים נתבונן בפרשת נזיר. אדם המקבל על עצמו נזירות, לא קיבל על עצמו שלא לשתות יין ושלא לגזוז את שערותיו, אלא הוא קיבל על עצמו דין נזיר, וככזה עליו לנהוג בצורה מסויימת, כפי הוראות התורה. כך גם המעריך מקבל עליו דין מעריך ועליו לנהוג כפי שהתורה הורתה למעריך לנהוג.

"חזון איש" אף מוסיף ומחדד, כי האומר ערכי עלי, אינו מתחייב מיד חמישים שקלים כסף להקדש, אלא הוא מתחייב לשלם כפי אשר יעריך הכהן שלפניו יובא הפלוני המוערך. כמובן, כי הכהן יעריך את המוערך לפי דיני התורה, אם בן עשרים יקבע כי יש לשלם חמישים שקל כסף, ואם בן שישים, יקבע כי יש לשלם חמש עשרה שקל כסף. ברם, חובת המעריך אינה אלא לעמוד לפני הכהן להערכה, ואז, הכהן ישית עליו את הסכום הקצוב בתורה. נמצאנו למדים, כי המעריך אינו נודר ממון כלל, אלא הוא מתחייב בפרשת ערכין אשר מהותה לעמוד לפני הכהן כדי שהלה יטיל עליו חיוב ממון.

המעריך הרי הוא כמי שמקדיש חפץ ופודהו! ביטוי חריף יותר להבדל בין נדרים לערכין, אנו מוצאים ב"שלטי הגיבורים" (עבודה זרה יג/א) הכותב, כי המעריך, הרי הוא כמי שמקדיש חפץ ופודהו! לאמרו, אין כאן התחייבות ממון, אלא מעין הקדשת האדם המוערך ופדייתו בממון (עיי' בגבורות שמונים" להמהר"י ענגיל, אות מט, שהאר"י בעניין. ראה עוד תוס' הרא"ש חולין קלט/א ו"לב אריה" שם, וב"ברכת כהן").

דף ז/א אבל עובר לא דהוא מיית ברישא

כשהכבשה המתה המליטה טלה חי

ביום בהיר, רכב משא פרק כבשה מעוברת בשערי בית החולים שערי צדק בירושלים, וצוות מתגבר של רופאים ואחיות ליוו אותה אל חדר הניתוח. היה זה מחקר שנערך בעקבות הנידון על קביעת רגע המוות.

נידון הלכתי זה סבוך וקשה, ואיננו מתיימרים להתיר את קשריו במאמר זה, אלא נעסוק בנקודה אחת הנוגעת לו והנובעת מסוגייתנו. השאלה הבסיסית לגבי קביעת רגע המוות היא, על פי אלו סימנים ניתן לקבוע אם החולה חי או מת.

חיים לאחר מוות מוחי: היו שביקשו להוכיח מגמתנו, כי גם לאחר מוות מוחי מוחלט האדם עדיין אינו מוגדר כמת. בגמתנו מבואר, כי מאחר שעובר במעי אמו אינו בעל חיים עצמיים, אלא הוא שואב את מזונו ואת חייו מאמו, לא יתכן שהאם תמות והעובר ימשיך לחיות - "עובר מיית ברישא", וכאשר מעוברת חדלה לחיות, עוברת מת עמה מיד. והנה, בימינו אירעו מקרים שנשים

מבוקשו, אולי ביום מן הימים יתפכח ויטול עליו את התפקיד.

עברו חודשים. הצעיר עשה את עבודת הנקיון נאמנה, קיבל את משכורתו הצנועה, ולא שת לבו לכל ההצעות הנדיבות שהיה בעל הבית מעלה בפניו מפעם לפעם.

נוכח שלוותו של הצעיר, החליט בעל החברה כי עליו להאיץ את תהליך ההבשלה של העובד המזור. בו ביום הטיל עליו לנדוד לסניף מרוחק של החברה כדי לשחרר סתימה במערכת האינסטלציה, לנקות גרם מדרגות בבניין בן עשר קומות, ולקראת ערב לגזום את עצי הנוי שבגינתו הפרטית.

הצעיר עבד כמטורף מבוקר ועד ערב, וקרא תחת עומס העבודות. לאחר כשבועיים הוא נכנס בראש מורכן למשרדו של בעל החברה, ובקול שבור שאל: המשרד, המשרד, שדיברת עליו, עוד קיים? אפשר להכנס אליו?

אנחנו בניו של הקב"ה.

ברוך ה' בשנים האחרונות זכיתי להגיע להכרה נפלאה זו. תפקידנו בעולמנו הוא רם ונשגב. אך לעיתים אנו בוחרים לעסוק בזוטות, בדברים הקטנים, לא בעיקר, במהות, באמת. אך בעל החברה אינו מרפה. הוא מזכיר לנו שוב ושוב, כי אנו ראויים לתפקיד גדול וחשוב. ככל שנקדים להבין זאת, ייטב.

(-----)

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעבודה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

ברכת התורה, העורך

פנינים

דף ס/ב וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהיה קדש

רבי עקיבא - קודש לה'

בספרים קדמונים מובא בשם המקובל הקדוש רבי שמשון מאוסטרופולי שעשרת הרוגי מלכות היו כנגד עשרת השבטים שהשתתפו במכירת יוסף, ואף שהיו תשעה בלבד, הלא שיתפו את הקב"ה, וכנגדו - כביכול - בא רבי עקיבא.

וכן רמז זאת בפסוק:

כל אשר יעבור - יהרג - תחת השבט. תשעת הרוגי מלכות תחת שבטי י-ה באו. העשירי - רבי עקיבא - יהיה קודש לה'... ("פרדס יוסף", ויקרא כו/לב, עיי"ש עוד).

דף ד/א הכל חייבין בזימון

באכילת מצווה גם כן יש ליזהר

בגמרא נאמר כי המשנה נזקקה לחדש שכהנים האוכלים קדשים אינם פטורים מברכת המזון.

זאת, מבאר ה"משך חכמה" (עקב), מאחר שברכת המזון באה להגן מפני תחושת זחיות

הדעת הבאה אחר האכילה והשובע. כאשר האוכל מברך וזוכר את אלוקיו, מובטח הוא שלא יבוא לבעוט מתוך בטנו המלאה. לכן סביר היה שכהנים, באכילת לחם אלוקיהם לפחות, חסינים הם מפני זאת, ולא יצטרכו לברך. קא משמע לן: לאו! גם מי שאוכל אכילה של מצווה עליו להזהר...

דף ד/א ופדיוו מבן חדש תפדה בערכך

מניין בפדיון הבן - על שום מה?

בגמרא מוכח, כי קיימת זיקה בין תשלומי ערכין לפדיון הבן. בשם הגרמ"ל זקש זצ"ל, בעל "מילי מרדכי", מובא, כי בכך מוסבר פסוקו של רבי שלמה מלונדון, אחד מן הראשונים, שבפדיון הבן יש צורך בעשרה. הדבר תמוה: מנלן? אולם יש לבאר זאת, כי כשם שבפדיון המשלם בקרקע עליו להביא עשרה לשומה (סנהדרין טו/א), כך גם בפדיון הבן כשפודה בדבר שאין שומתו ידועה. לפיכך נהגו כי בכל מקרה יהיו נוכחים עשרה יהודים.

חלו במחלות סופניות רח"ל, ואף מתו מוות מוחי, ולא נותרה בהן חיות למראית עין, לבד ממכונות ההנשמה שהפעילו את מערכות הגוף, והרופאים הצליחו לייחד תינוק בריא ושלם. הרי לנו הוכחה ניצחת, כי גם אדם שמת מוות מוחי נחשב כחי, שאם לא כן, כיצד עוברים אלו נותרו בחיים.

גוף המת מתפקד מכח המכונות: ברם, היו שדחו הוכחה זו בטענה, כי אמנם עובר אינו מסוגל להמשיך לחיות לאחר מות האם, אך כאשר האם מחוברת למכונות החייה, הוא ממשיך לחיות מכחן גם לאחר מיתתה, ואין הוא אלא כתינוק המוטל באינקובטור, וממילא, אין כל הוכחה כי מצב זה מוגדר כחיים על פי ההלכה.

הדברים הובאו לפני הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (ש"ת "מנחת שלמה" תנינא ח"ב סי' פ"ו), אשר בחן את הרעיון ואישר את ביצוע הבדיקה הבאה כדי לאשש או לסתור הנחה זו.

כבשה מעוברת הובאה לבית החולים, חוברת למכשירי הנשמה, כאשר המטרה היתה לסיים את חייה באופן וודאי, על פי כל הקריטריונים, ולבדוק היחיה עוברה או ימות. מפאת חוסר הנסיון ביילוד טלה במצב נדיר זה, נאספו ובאו חמשה עשר מומחים בתחומי רפואה שונים, נירולוגיה, קרדיולוגיה, גניקולוגיה, פיזיולוגיה, וטרינרים, רופא מרדים, ועוד. הכל התנדבו להקדיש שעות ארוכות לבירור השאלה ההלכתית.

לאחר שהוברר כי הכבשה כבר אינה בין החיים, הרופאים המתינו עשרים וחמש דקות והוציאו את העובר, חי בריא ושלם! הוכח מעבר לכל ספק, כי מכשירי הנשמה יכולים לספק לגוף את צרכיו, להמשיך להפעילו, אך אין זה מוכיח על חיים המקננים בו.

כאמור, בדיקה זו נעשתה כדי לוודא אם כבשה מתה מסוגלת להעביר חיים לעוברה באמצעות מכונות המחברות אליה. לאחר שהוכח כי הדבר אפשרי, נשללה ההוכחה כי יש חיים גם לאחר מוות מוחי, שכן, כל אותם ילדים הנולדים לאחר מות אמותיהם, מקבלים את חיותם מן המכשירים הרפואיים. ההוכחה נשללה, ולפיכך הספק נותר על כנו.

אכן, רבי שלמה זלמן זצ"ל מדגיש: "על משמתי אעמודה כמו שכתבתי קודם, שאין לסמוך בודאות על המדע הרפואי כל זמן שעדיין יש פעימת לב אף שקרוב לודאי שזה רק מפני המכשיר בלבד".

דף י/א ובשנים עשר יום בשנה החליל מכה לפני המזבח

החליל שבבית המקדש, 'הכה' או 'ניגון'

הציפייה לגאולה השלמה, ולבניין בית המקדש, כוללת בתוכה את הכמיהה להאזין, לחזות ולחוות את שירת הלויים ששוררו בבית המקדש, "ובשירי דוד עבדך הנשמעים בעירך, האמורים לפני מזבחך".

הרמ"א כותב ("תורת חטאת" ח"ב פרק ל"ח) כי הלוויים ניגנו בכלים ושוררו בפיהם בבית המקדש, על פי חכמת נגינה מיוחדת שחלפה ואבדה מן העולם, עם ביטול השירה בבית המקדש. הרמ"א מוסיף, כי שירת הלוויים היתה מכוונת כנגד שירת הבריאה, השמש, הירח וכל גרמי השמים, כאשר בכל כלי שוררו בהתאם להשפעתו בעליונים. בעל "איש ישראלי" (שם) מפרט ומתאר את כלי הנגינה ששימשו בבית המקדש, והמוזכרים בפרק האחרון של ספר תהילים, שופר, נבל, כינור, תוף, מחול ועוד, והוא מבאר את השייכות שבין כל כלי לבין כוכב הלכת שכנגדו היה מכוון. במאמרנו זה, נעסוק בחליל.

תחילה נציג מספר דברים הדורשים הסבר, ואשר כולם כאחד מובילים למסקנה מעניינת ביותר. במשנתנו נאמר "ובשנים עשר יום בשנה החליל מכה לפני המזבח. בשחיטת פסח ראשון ובשחיטת פסח שני ויום טוב הראשון של פסח ובוים טוב של עצרת ובשמונת ימי החג". הרמב"ם (הל' כלי המקדש פ"ג הל' ו') פוסק את דברי משנתנו ומבאר, כי גם כאשר שנים עשר ימים אלו חלו בשבת, השתמשו בחליל משום שהוא חלק מעבודת הקרבן, ועבודת הקרבן דוחה את השבת. מספר הלכות קודם לכן (ב' - ד) כותב הרמב"ם, כי חלק מעבודת הלוויים היא, לשורר על הקרבת קרבנות הציבור שהוקרבו בכל יום, "ובמה הם מנגיין, בנבלים וחלילים וכנורות...". הלומד את הרמב"ם מוצא עצמו תמה, הניגנו בחליל שנים עשר יום בשנה, או בכל יום ויום?

החליל 'הכה' או 'ניגון': כמו כן, שינוי לשון מעניין דורש הסבר. על חליל שהשתמשו בו שנים עשר יום בשנה נאמר "החליל מכה", כך הוא לשון משנתנו ולשון הרמב"ם, ואילו כאשר הרמב"ם מציין כי ניגנו בחליל בכל יום הוא כותב "ובמה הם מנגינים... בחלילים".

סתירה נוספת, בולטת וחמורה, קיימת בדברי הרמב"ם. הגמרא (סוכה נ"ב) דנה, אם עיקר שירה בפה או בכלי. כלומר, שירת הלוויים היתה על ידי שירה בפה וניגון בכלים, ויש צורך לדעת מה העיקר ומה הטפל, כדי לברר אם יש צורך לחלל את השבת על ידי ניגון בכלים, שאם הם עיקר השירה, הם דוחים את השבת (עיי' ריטב"א סוכה שם). הרמב"ם פוסק (הל' כלי המקדש פ"ג הל' ג'), כי

חוויה רוחנית מרגשת

ספרון חודשי ללימוד יומי קצר בכל יום משנה אחת הלכה אחת וקטע מהגמרא

לחודש התנסות חינם!

חייג עכשיו: *3029

או שלח מייל לדוא"ל veten@meorot.co.il

צעילוי נשמת

הר"ר **חיים שלמה גוטסגנדה** ז"ל

ב"ר ישראל שאול ז"ל
נלב"ע י"ד בסיון תשנ"ו

תנצב"ה

הונצח ע"י נכדו ידידנו

הר"ר **שאול חסדיאל ומשפ' שיחיו** - ב"ב

לצעילוי נשמת

הר"ר **שלמה קרופניק** ז"ל

ב"ר אריה ישראל ז"ל נלב"ע י"ט בסיון תשט"ז

תנצב"ה

הונצח ע"י ידידנו ר' **אריה ישראל שכטר** שיחיו

לצעילוי נשמת

ר' **פנחס רוזנפלד** ז"ל

ב"ר אברהם ז"ל נלב"ע י"ב בסיון תשנ"ז

תנצב"ה

הונצח ע"י בנו וכלתו

הר"ר **נחמן והניה רוזנפלד** שיחיו

צעילוי נשמת

ר' **מנחם** ז"ל

ב"ר דוד וברטה שנספו בשואה הי"ד נלב"ע י"ד סיון

תנצב"ה

הונצח ע"י ידידנו משפחת **ליברטי** - שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **שיינדל ז'יטניצקי** ע"ה

ב"ר מרדכי ז"ל נלב"ע י"ב בסיון ה'תשס"ד

תנצב"ה

הונצחה ע"י ידידנו בני המשפחה שיחיו

"אחד בבוקר,
אחד בערב,
לפני האוכל".

**גם ד"ר כהן מבני ברק
לא מפספס.
2 משניות ביום
וכל היום נראה אחרת.**

**כולם מצטרפים
מה איתך?**

לקבלת ספרון חודשי ראשון חינם

מתקשרים ומאירים את הנשמה! ***3764**

